

19 नोव्हेंबर 2024

Press Release

हरियाणा आणि जम्मू आणि काश्मीर येथील विधानसभा निवडणुक 2024 मध्ये मोठ्या प्रमाणावर हेराफेरी आणि अनियमितता झाल्याचे आरोप केले जात आहेत.यासंबंधी वोट फॉर डिमोक्रेसी या गटाच्या वतीने सदर अहवाल सादर केला जात आहे.

“भारतातील लोकशाही एका गंभीर वळणावर उभी आहे. आमच्या निवडणूक व्यवस्थेची विश्वासार्हता नष्ट आम्ही मुख दर्शक बनून राहू शकत नाही. आता उत्तरे शोधण्याची आणि चुका मध्ये सुधारणा करण्याची वेळ आली आहे”

आपल्या सर्वात अलीकडील अहवालात, वोट फॉर डेमोक्रेसी (VFD) ने हरियाणा आणि जम्मू आणि काश्मीर 2024 च्या विधानसभा निवडणुकीच्या निष्पक्षते बाबत गंभीर चिंता व्यक्त केली आहे, निवडणुकीतील हेराफेरीचे चिंताजनक आरोप,अनाकलनीय रित्या मतांची टक्केवारी वाढणे आणि एकूणच आढळलेला पारदर्शकतेचा अभाव यावर प्रकाश टाकला आहे. निवडणूक प्रक्रिया. VFD मार्फत बनविलेला तपशीलवार अहवाल निवडणुकीच्या डेटामधील महत्त्वपूर्ण विसंगती उघड करतो, ज्याने भारतीय निवडणूक आयोगाच्या (ECI) निवडणुका हाताळण्यातील त्रुटींकडे थेट लक्ष वेधले गेले आहे, विशेषतःज्या व्यक्तींनी मतदान केले आहे त्यांची वास्तविक आकडेवारी जाहीर करण्याच्या अनिच्छेशी संबंधित. हरियाणातील 2024 च्या विधानसभा निवडणुकीत मतदारसंघनिहाय आकडेवारीऐवजी, मतांच्या टक्केवारीची जिल्हानिहाय आकडेवारी ECI द्वारे प्रसिद्ध केली गेली!

VFD अहवालामध्ये फेरफार केलेल्या मतदार मतदानाच्या डेटाचा धक्कादायक कल दिसून आला आहे, ज्या तज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली VFD ने सदर तपशीलवार अहवाल तयार केला आहे।विशेषतः हरियाणात, जेथे अधिकृत मतदान 5 आणि 7 ऑक्टोबर 2024 दरम्यान 6.71% ने वाढले आहे—अतिरिक्त 1.3 दशलक्ष मतांच्या समतुल्य बदल. ही वाढ असामान्य आणि अस्पष्ट दोन्ही आहे, काही राजकीय पक्षांना अनुकूल करण्यासाठी डेटामध्ये फेरफार झाल्याची शंका निर्माण करते. पंचकुला आणि चरखी दादरीसह प्रमुख जिल्हांमध्ये 10% पेक्षा जास्त मतदान वाढले आहे, या सर्वांचा भाजपला जवळून लढलेल्या मतदारसंघांमध्ये विषमतेने फायदा झाला. या अनियमितता मतदानाच्या अधिकृत आकडेवारीच्या सत्यतेवर आणि निवडणुकीच्या निकालांवर प्रभाव टाकणाऱ्या त्यांच्या भूमिकेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण करतात. [\(अहवालाचा तक्ता 5 पहा; संपूर्ण अहवाल येथे वाचता येईल\)](#)

शिवाय, ECI नेमकी मतांची संख्या जाहीर करण्यात अयशस्वी ठरले आहे, त्याऐवजी जिल्हानिहाय मतदानाची टक्केवारी प्रकाशित करण्याचा पर्याय निवडला आहे. ही जाणीवपूर्वक अपारदर्शकता निवडणूक प्रक्रियेची अर्थपूर्ण छाननी रोखते. चिंताजनक बाब म्हणजे, 8 ऑक्टोबर रोजी मतमोजणी होण्याच्या काही तास आधी मतदारांच्या मतदानाच्या आकड्यांमध्ये शेवटच्या क्षणी केलेली पुनरावृत्ती विसंगती लपवण्याचा आणि निकालांमध्ये फेरफार करण्याचा प्रयत्न सूचित करते. अशा कृती संपूर्ण प्रक्रियेची पारदर्शकता आणि वैधता कमी करतात.

¹ 1) डॉ. प्यारे लाल गर्ग, (माजी डीन, मेडिकल सायन्सेस फॅकल्टी, पंजाब युनिव्हर्सिटी, चंदीगड हे साधार गणितीय अन्वयार्थ लावणारे तज्ञ आहेत), 2) प्रो. सेबॅस्टियन मॉरिस, (IIM अहमदाबाद (निवृत्त, सदस्य, भारताच्या निवडणुकांच्या देखरेखीसाठीचा स्वतंत्र अभ्यास गट), 3) प्राध्यापक हरीश कर्णिक, (IIT, कानपूर, (निवृत्त) आणि सदस्य, भारताच्या निवडणुकांच्या देखरेखीसाठी स्वतंत्र अभ्यास गट)

अहवालातील आणखी त्रासदायक निष्कर्ष विविध बूथवरील EVM मतांच्या संख्येत विसंगत असल्याचे सूचित करतात, विशेषतः ज्या प्रदेशांमध्ये भाजपने कमी विजय मिळवला आहे. मतदानानंतर पंचकुला (10.52%) आणि चरखी-दादरी (11.48%) सारख्या भागात ईव्हीएम मतांमध्ये वाढ झाल्याने गंभीर लाल झेंडे उठले आहेत. याशिवाय, भाजपची केवळ 10 जिल्ह्यांतील मजबूत कामगिरी, जिथे त्यांनी 44 पैकी 37 जागा जिंकल्या, उर्वरित 12 जिल्ह्यांमध्ये त्यांच्या खराब प्रदर्शनाशी अगदी विरुद्ध आहे, जिथे त्यांना 46 पैकी केवळ 11 जागा मिळाल्या. या विसंगती स्थानिक समस्यांद्वारे किंवा मतदारांच्या प्राधान्यांद्वारे सहजपणे स्पष्ट केल्या जात नाहीत, ज्यामुळे सत्ताधारी पक्षाच्या बाजूने मतदानाच्या डेटाच्या फेरफारबद्दल चिंता निर्माण होते. **(अहवालाचा तक्ता 23 आणि 24 पहा)**

हरियाणात, संशयास्पदरीत्या फेरफार केलेल्या मतदानाच्या आकडेवारीचा परिणामांवर थेट परिणाम झाल्याचे मानले जाते, विशेषतः 17 मतदारसंघांमध्ये जेथे विजयाचे अंतर 5,000 मतांपेक्षा कमी होते. या चुरशीच्या शर्यतींमध्ये, फुगलेल्या मतदानाच्या आकडेवारीने भाजपला विजय मिळवून दिला, तर आयएनएलडी (इंडियन नॅशनल लोक दल) सारख्या लहान पक्षांना कमीत कमी फायदा झाला. एकूण, अहवाल सूचित करतो की मतदानाच्या फेरफारामुळे हरियाणातील किमान 24 अतिरिक्त जागांवर भाजपच्या विजयात हातभार लागला आहे. जम्मू आणि काश्मीर निवडणुकांमध्ये अशाच प्रकारच्या अनियमिततेचा आरोप करण्यात आला आहे, जेथे शेवटच्या क्षणी मतदानाच्या टक्केवारीत झालेली मोठी वाढ निवडणूक प्रक्रियेच्या एकूण निष्पक्षतेबद्दल चिंता वाढवते. या विसंगतींचे व्यापक स्वरूप दोन्ही राज्यांमधील संपूर्ण निवडणूक प्रक्रियेच्या वैधतेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण करते. **(अहवालाचा तक्ता ३० पहा)**

या अहवालाचे निष्कर्ष, निवडणूक डेटामध्ये पारदर्शकता आणि सातत्य नसल्यामुळे, हरियाणा आणि जम्मू आणि काश्मीरमधील निवडणूक प्रक्रियेच्या विश्वासाहतेबद्दल गंभीर प्रश्न निर्माण करतात. VFD या आरोपांची त्वरित आणि स्वतंत्र चौकशी करण्याची मागणी करत आहे. पारदर्शकतेचा अभाव, डेटा फेरफार आणि नोंदवलेल्या मतदानाच्या आकड्यांमधील विसंगती यामुळे निवडणूक व्यवस्थेवर जनतेचा विश्वास पुनर्स्थापित करण्यासाठी तातडीच्या कारवाईची मागणी करत आहे. भविष्यातील निवडणुकांमध्ये अशा प्रकारची हेराफेरी होणार नाही याची खात्री करण्यासाठी ECI ने सर्व रॉ डेटा जाहीर करणे, विसंगती स्पष्ट करणे आणि या विसंगतींची जबाबदारी घेणे आवश्यक आहे.

हा अहवाल करण्याचे प्रमुख कारण म्हणजे

हा अहवाल विशेषतः आत्ताच प्रस्तुत करण्याचे कारण की लगेचच झारखंड आणि महाराष्ट्रातील आगामी राज्य निवडणुका भारताच्या निवडणूक प्रणालीच्या पारदर्शकतेची आणि विश्वासाहतेची चाचणी घेणाऱ्या ठरतील. नागरिक मतदानाची तयारी करत असताना, प्रत्येक मताची अचूक मोजणी आणि अहवाल देणे आवश्यक आहे. टक्केवारीपेक्षा मतांच्या नेमक्या आकडेवारीवर, मोजणीवर लक्ष केंद्रित करून, निवडणुकीचा कार्यक्रम निष्पक्ष असल्याचा, निकाल स्पष्ट आणि विश्वासाह असल्याची खात्री मतदारांना वाटली पाहिजे. मतांची नेमकी संख्या संख्या जी अचूक आणि निश्चित असते. टक्केवारी मध्ये मात्र गोळा बेरीज करणे मतांची गळती होणे अशा तऱ्हेच्या त्रुटी राहू शकतात. वास्तविक, नेमक्या मतांच्या संख्येचे प्रकाशन अचूकपणे व तातडीने केल्यास मतदारांना आणि निवडणूक प्रक्रिया आणि निवडणूक अधिकाऱ्यांच्या व्यवहाराविषयी विश्वास निर्माण होऊ शकतो. लोकशाहीमध्ये एकूणच मतदाराची प्रक्रिया ही लोकांची इच्छा नेमकेपणाने प्रतिबिंबित करणारी असली पाहिजे.

शिवाय, फॉर्म 17-A आणि 17-C चा वापर, जे मतांचे रिअल-टाइम आणि अंतिम टॅली रेकॉर्ड प्रदान करतात, निवडणूक प्रक्रियेचे विसंगती किंवा हेराफेरीपासून संरक्षक म्हणून काम करतात, निवडणूक निकालांची अचूकता सत्यापित करण्यासाठी उमेदवार आणि नागरिकांना समान साधने देतात. सर्व मतांची अचूक नोंद आणि विश्वासूपणे मोजणी यातील पारदर्शकता वरील साधने प्रदान करतात.

झारखंड आणि महाराष्ट्रातील आगामी निवडणुकांच्या पार्श्वभूमीवर, हा अहवाल आणखी गंभीर काळजी व्यक्त करणारा आहे. या निवडणुका लोकशाही प्रक्रियेच्या विश्वासाहतेला बळकटी देण्याची संधी देतात, मतदारांचा आवाज ऐकला जातो आणि हस्तक्षेप न करता त्यांचा आदर केला जातो. मतदानाच्या सर्व टप्प्यांवर पारदर्शकता - बूथनिहाय रांगेतील मतदारांच्या डेटापासून ते VVPAT पडताळणीपर्यंत - निवडणूक प्रणालीवर जनतेचा विश्वास वाढवण्यासाठी महत्त्वपूर्ण आहे. व्हिडीओ पुरावा आणि मतदान अधिकार्यांच्या उत्तरदायित्वाची मागणी ही पारदर्शकता आणि विश्वासाहता वाढविणारी आहे. प्रक्रियेची प्रत्येक पायरी छाननीसाठी खुली आहे याची खात्री मतदारांना असली पाहिजे.

VFD अहवालात अधोरेखित केल्याप्रमाणे, निवडणुकीची अखंडता पारदर्शक पद्धतींवर अवलंबून आहे जी छेडछाड, गैरप्रकार आणि डेटा फेरफार प्रतिबंधित करते. महाराष्ट्र व झारखंड या दोन महत्त्वाच्या राज्यांच्या निवडणुका होत असताना, एक स्पष्ट, अचूक आणि पारदर्शक मतदान प्रक्रिया सुनिश्चित करणे केवळ निवडणुकांच्या विश्वासाहतेसाठीच नाही तर भारताच्या लोकशाहीच्या आरोग्यासाठी देखील आवश्यक आहे. शेवटी, सर्वात महत्त्वाचे हे आहे की, मतदाराची खरी इच्छा निवडणुकीच्या निकालांमध्ये प्रतिबिंबित झाली पाहिजे, जर, कितीही अनियमित आणि भ्रष्ट पद्धतींनी निकालावर परिणाम केला असेल किंवा मतदार अशा कोणत्याही फसवणुकीला बळी पडला असेल तर लोकांची त्यांच्या मतांमध्ये नोंदवलेली इच्छा 'स्वतंत्र आणि सत्य' राहू शकत नाही, असे झाल्यास घटनेच्या कलम 324-326 आणि निवडणूक संबंधित कायदा आणि नियमांच्या अनेक तरतुदींचे उल्लंघन केले गेले असे म्हणावे लागेल. भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 324 नुसार, ECI कडे निवडणुकीचे देखरेख, दिशा आणि नियंत्रणाचे अधिकार आहेत. परंतु निवडणुकांचे असे देखरेख आणि नियंत्रण केवळ निवडणुकांच्या घोषणा आणि संचालनापुरते मर्यादित नसून संपूर्ण निवडणूक प्रक्रियेची 100% शुद्धता आवश्यक आहे.

दुसऱ्या VFD मसुदा अहवालात हरियाणा आणि J & K विधानसभा निवडणुकीत 2024 मध्ये जाणीवपूर्वक गैरव्यवहार आणि फेरफार झाल्याची स्पष्ट चिन्हे दिसून येतात. संपूर्ण अहवाल <https://votefordemocracy.org.in/> वर वाचता येईल.

डॉल्फी डिसोजा
तीस्ता सेतलवाड
वोट फॉर डेमोक्रेसी, मुंबई

डॉ. भारत पाटणकर
सतीश लोंढे
लोक मोर्चा, महाराष्ट्र

19 नोव्हेंबर 2024